

Úleva po Francii? Může být dočasná

Miloš Balabán

V březnu 2016 přišla americká novinářka Anne Applebaumová na stránkách listu Washington Post se scénářem, že se nacházíme v době, kdy stačí dvě nebo tři špatné volby a může nastat konec NATO, Evropské unie nebo liberálního řádu jako celku. Zatím konce ještě nenastaly. Došlo ale k neočekávanému brexitu a též k neočekávanému zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem.

Evropa a Británie stojí před konfliktním rozvodem. Heslo EU „jednota v různosti“ střídá příměr o životě v různých galaxiích a Brusel i Berlín chtějí Británii přitlačit ke zdi. Bude to produktivní, např. i pro fungování NATO, uvážíme-li, že Británie je nejsilnější evropskou vojenskou mocností?

Na Donalda Trumpa zatím vcelku platí brzdy a protiváhy amerického politického systému. Nicméně nepředvídatelnost v Trumpově domácí a zahraniční politice nemusí až tak úplně zmizet. Ve světě řady konfliktů a složitých výzev v podobě environmentálních problémů, islamistického terorismu nebo migrace, kde oslabený Západ složitě hledá cesty, jak se vyrovnávat s rostoucím vlivem Číny a Ruska, to není bez rizika.

A z každých voleb v evropské zemi, které byly před pár lety jen rituálem, zda vyhraje pra -vice, nebo levice a nic moc se nezmění, se nyní stávají střety o budoucnost Evropy. Tradiční strany ustupují ze svých pozic a politický prostor zaplňují populisté a krajní pravice. Zatím úplně nevyhrávají, ale přesto posilují.

Francouzské prezidentské volby byly zatím nejtěžší zátěžovou zkouškou. Dopadla pro Francii a EU dobře, i když se štěstím. Vždyť ještě před půlrokem byl Emmanuel Macron v závodě o Elysejský palác třetím či čtvrtým vzadu. Po skandálech kandidáta pravice Françoise Fillona a neschopnosti levice se nakonec mladý ambiciózní bankéř stal jediným volitelným protikandidátem Marine Le Penové.

Jenže volba Macrona byla jako už několikrát v Evropě nikoli volbou pro někoho, spíš proti někomu. A i když byla Le Penová jasně poražena, téměř 34 procent hlasů, které získala, varuje. Třetina společnosti řekla ano jejím receptům proti dopadům globalizace a imigrace.

Bude ale Macron v rámci systému schopen nabídnout těm, kteří vnímají, že jsou tímto systémem poškozováni, jinou alternativu než krajní pravici a populisty? A zároveň naplnit očekávání těch, kteří ho volili, že si poradí se všemi ekonomickými neduhy a problémy Francie?

Jako investiční bankéř a absolvent elitní školy ENA musí vědět, že je to i v kontextu problémů Evropy nadlidský úkol. Navíc bez politického zázemí, neboť jeho hnutí En Marche! je pouze amorfní strukturou a je otázka, zda může uspět v parlamentních volbách. Lidé přesto mohou vzhlížet k Macronovi jako ke spasiteli, podobně jako tomu bylo u Obamy v USA. Rozčarování pak bývají o to větší.

A v Bruselu by úleva neměla být vystřídána jistotou, že brexit představoval jen anomálii. Další zkouška je před námi v Itálii, kde italská populisté už číhají na svou příležitost v dalších volbách.

(Autor je bezpečnostní analytik)